

Til
Villreinjegere i Rondane
Rettighetshavere
Kommunenes fallviltgrupper

Fotråte (klauvråte) hos villrein. Hjelp oss å forstå hva som skjer.

Villreinen er tilpasset et liv i absolutt marginale omgivelser. Fragmenterte leveområder, klimaendringer og økt ferdsel, dette er noe av utfordringene dyrene står overfor. Nå har det dukket opp en ny utfordring, - sykdommen som blir kalt FOTRÅTE (KLAUVRÅTE).

I samarbeid med Veterinærinstituttet har vi startet et prosjekt for å kartlegge sykdommen. Vi trenger din hjelp!

Veterinærinstituttets beskrivelse av sykdommen:

Sykdommen skyldes en infeksjon av bakterien *Fusobacterium necrophorum*. Bakterien kommer inn gjennom en rift i nedre del av foten og skaper en lokal betennelse. Derav navnet «fotråte». Dyret vil halte på den infiserte foten. Betennelsen kan utvikle seg og angripe seneskjeder, og også ledd og beinvev. Tilstanden vil da kunne få et kronisk forløp, med varig invalidisering. Dyr som er angrepet på mer enn ett bein, vil trolig fort bukke under. Enkelte dyr vil sannsynligvis også kunne dø av blodforgiftning. Denne infeksjonen er trolig en viktig årsak til halthet hos rein i mange av villreinområdene våre.

Sykdommens kjente utbredelse.

I Rondane Sør opptrådte det i 2007 et større utbrudd med mange angrepne dyr, og i 2008 ble det påvist en del tilfeller i Rondane Nord. I alle etterfølgende år er det, med unntak av 2013, påvist tilfeller av fotråte i Rondane-populasjonen. Også i 2013 opptrådte det sjukdomstilfeller som høgst sannsynlig var fotråte, men dessverre ble det ikke sendt inn materiale til Veterinærinstituttet dette året. I 2011 ble sykdommen for første gang påvist i Nordfjella villreinområde, og i 2013 i Rendalen. Vi har også fått melding om sannsynlige tilfeller i Knutshø.

Til deg som årets villreinjeger:

Du kan treffe på halte dyr. Dersom det er et dyr du har kort for, anbefaler vi at du forsøker å felle dyret og ta det på kortet ditt. Da gjør du forvaltningen en tjeneste. Dersom dyret har infeksjon i bare en fot, og allmenntilstanden ellers er god, kan kjøttet trygt benyttes på vanlig måte. Hardt angrepne dyr bør ikke benyttes.

Treffer du på syke dyr du ikke har kort for, anbefaler vi følgende: Dersom dyret følger flokken uten store problemer, anbefaler vi at du lar det gå. Treffer du på dyr som går alene, og som har store problemer med å bevege seg, er det sannsynlig at dyret er «påført store lidelser» OG «ikke kan leve eller bli friskt». Forskriftens krav til å avlive dyret er dermed oppfylt, og vi anbefaler avliving. Etter avliving varsler du oppsynet med en gang, i henhold til jegerinstruksen. Dersom dyret er en voksen bukk og du er på jakt etter 15. september, bør du ikke foreta avliving med mindre du tydelig ser at en fot er hoven. Dette fordi det kan være vanskelig å avgjøre om bukken er syk, eller om den bare er medtatt etter de til tider voldsomme aktivitetene i forbindelse med brunst.

Veterinærinstituttet ønsker prøver fra alle halte/syke dyr, også de som du feller og tar på kortet på vanlig måte. Prøvetakingen foregår ved at den betente foten skjæres av; en framfot kuttes i framkneleddet og en bakfot i haseleddet. Foten leveres til oppsynet så snart som råd. Tar det tid før du treffer oppsynet, legger du foten i fryseren.

Til kommunens fallviltgrupper.

Det vil av og til komme meldinger om syke dyr etter at jakta er over. Hardt angrepne dyr, med nedsatt allmenntilstand og problemer med å bevege seg, bør avlives. Dyr som halter lett, og dyr som følger flokken, bør få leve. Vi ber om at det tas prøver også fra dyr som avlives utenom jaktsesong. Prøvene tas på samme måte som i jakta, og sendes som «ekspres over natt» til følgende adresse: Veterinærinstituttet, Seksjon for patologi (vilt), Ullevålsveien 68, 0454 OSLO. Legg ved opplysninger om dato, sted, kjønn og alder. Vi ber også innstendig om at alle avlivinger rapporteres til villreinutvalget. Dette er nødvendig for å få en samlet oversikt over omfang og utbredelse av sykdommen.

Andre opplysninger:

Veterinærinstituttet er også interessert i å få tilsendt annen type materiale som hodet fra dyr med tegn på øyebetennelse, lunger fra dyr med tegn på lungebetennelse etc. Det er også interessant å få tilsendt bilder.

Villreinutvalget for Rondane sør

v/Hans-Petter Ruud

Solliavein 861

2477 Sollia

E-post: sollia@fjellstyrene.no

Tlf: 47 46 28 81

Villreinutvalget for Rondane nord

v/Trond Toldnes

Dovre fjellsenter

2660 Dombås

E-post: trond.toldnes@fjellstyrene.no

Tlf: 95 96 33 14